

ประสิทธิผลของการบำบัดผู้ป่วยเสพติดด้วยแนวคิดครอบครัวบำบัดต่อผู้ป่วยและครอบครัว

ประกายรัตน์ ช่วยเจริญ*, นันทา ชัยพิชิตพันธ์, วัชร มีศิลป์**

เรื่องย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้ (Quasi-Experimental Research) แบบสอกกลุ่มวัดก่อนหลัง และติดตาม 1 เดือน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมการบำบัดผู้ป่วยยาเสพติดด้วยแนวคิดครอบครัวบำบัด และศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการบำบัดผู้ป่วยยาเสพติดด้วยแนวคิดครอบครัวบำบัด โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมใน 3 ด้านคือ ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ทักษะการเผชิญปัญหา และสัมพันธภาพในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเสพติดที่เข้ารับการบำบัดแบบผู้ป่วยใน สถาบันธัญญารักษ์ จำนวน 80 คน คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ กำหนด กลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมตามโปรแกรมการบำบัดผู้ป่วยยาเสพติดด้วยแนวคิดครอบครัวบำบัด จำนวน 6 ครั้งๆ ละ 60 - 90 นาที นาน 2 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับกิจกรรมตามปกติของสถาบันฯ ประเมินผลก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตาม 1 เดือน ด้วยแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง ทักษะการเผชิญปัญหา และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ป่วยกับครอบครัว วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยจำนวน ร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ประสิทธิผลของโปรแกรมการบำบัดผู้ป่วยเสพติดแบบผู้ป่วยในด้วยสถิติที่แบบคู่ (pair t-test)

ผลการศึกษา พบว่า หลังการทดลอง และเมื่อติดตาม 1 เดือน กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเอง และการเผชิญปัญหาสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านสัมพันธภาพในครอบครัว พบว่า หลังการทดลองญาติกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพในครอบครัวสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อติดตาม 1 เดือนญาติทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยสัมพันธภาพในครอบครัวไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ การบำบัดผู้ป่วยเสพติดด้วยแนวคิดครอบครัวบำบัด, ประสิทธิผล

*พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ ** พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ สถาบันธัญญารักษ์ กรมการแพทย์

Effectiveness of family therapy program for drug dependent patients and their family

Prakairat Ch*, Nanta Chaipichitpan, Watcharee Meesil**

Abstract

A quasi experimental research were develop family therapy program for drug dependent patients. And study the effect of the program by analyzed 3 elements: Self-esteem, Coping skills and the relationship between the patient and their family. The sample group selected by purposive sampling, divided into 2 groups: an experimental and a control group (patient =50:50, relatives = 49:47). The experimental group participated in a family therapy program based on Satir's concept. The therapy has 6 sessions of 60 - 90 minutes, whereas the control group received normal treatment. Collection data in experimental and control group all of patients and relatives were 3 times: the first day, the last day of participate and follow up one month ago. The effects were studied by using the self-esteem, coping skills and the relationship in their family questionnaires. Quantitative analysis by percentage, standard deviation and analyze the effectiveness of the program by comparison between pre-post and between the 2 group by pair t-test.

Result: The experimental group can develop themselves after participating better than before attending for 2 elements: self esteem and coping skills significant at the .05 level. When comparing the 2 elements of development in the experimental and the control group were not significant. Whereas follow after one month ago the experimental group had persistence of self-esteem better than the control group significantly. After attending the program, the relatives in experimental group can develop their relationship better than before attending and the relatives in experimental group had average scores better than the control group significant at the .05 level. But when follow after 1 month ago the two groups of relatives were not difference. This study indicate that the family therapy program based on Satir's Model can develop self-esteem, coping skills and relationship in addict patient families. The elements can improve their empowerment for relapse prevention.

Key Words: family therapy program, Effectiveness

**Registered nurse specialist level, *Registered nurse professional level. Thanyarak Institute.